

อนาคตชีวิตเมือง ในประเทศไทย

ศาสตราจารย์ ดร. พนันท์ ตาปนานนท์
นักวิชาการด้านผังเมืองผู้มากประสบการณ์ เปิดมุมมอง แนวคิด
ในการพัฒนาอนาคตชีวิตเมือง และการวางผังเมืองในประเทศไทย
เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

วิวัฒนาการในการพัฒนาเมืองของประเทศไทย

*“...ชุมชนเมืองมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งจากการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ
ในด้านอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรม และการเป็นศูนย์กลางทางสังคมในด้านการบริการปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ...”*

ประเทศไทยมีการตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเมืองมาอย่างยาวนาน โดยได้พบหลักฐานการก่อสร้างคูน้ำคันดินล้อมรอบชุมชนเมือง เป็นจำนวนมากกระจายตัวอยู่ทั่วไปในภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ชุมชนเมืองต่าง ๆ เหล่านี้ได้มีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การตั้งถิ่นฐานเป็นชุมชนเมืองเดี่ยวที่มีความเป็นอิสระ และต่อมาได้มีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มเมืองหรือนครรัฐ จนกระทั่งได้มีการรวมตัวกันขึ้นเป็นอาณาจักร เช่น อาณาจักรอยุธยา ซึ่งได้รวมกลุ่มชุมชนเมืองหรือนครรัฐต่าง ๆ ได้แก่ สุโขทัยในภาคเหนือ ลพบุรีและสุพรรณบุรีในภาคกลาง และนครศรีธรรมราชในภาคใต้ โดยมีกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี ที่ได้สืบทอดมาเป็นกรุงธนบุรี และกรุงรัตนโกสินทร์ตามลำดับ

ชุมชนเมืองในประเทศไทยโดยหลักฐานทางประวัติศาสตร์และโบราณคดี ได้แสดงถึงการมีพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มแรกของการตั้งถิ่นฐานชุมชนเมืองในพื้นที่เกษตรกรรมที่มีความอุดมสมบูรณ์ และมีความปลอดภัยจากภัยธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการเกิดอุทกภัย จนกระทั่งมีการสร้างคูน้ำคันดินเพื่อป้องกันการรุกรานของข้าศึกศัตรู การมีพัฒนาการด้านการบริหารปกครองของชุมชนเมือง และกลุ่มเมืองที่รวมตัวกันเป็นนครรัฐและอาณาจักร การมีคติความเชื่อดั้งเดิมและการรับเอาศาสนาที่เผยแพร่เข้ามาจากภายนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งพุทธศาสนาจากอินเดีย การได้รับอิทธิพลจากโลกตะวันตก หรือแม้กระทั่งการสร้างภาพลักษณ์ของความทันสมัยที่เท่าเทียมนานาชาติ

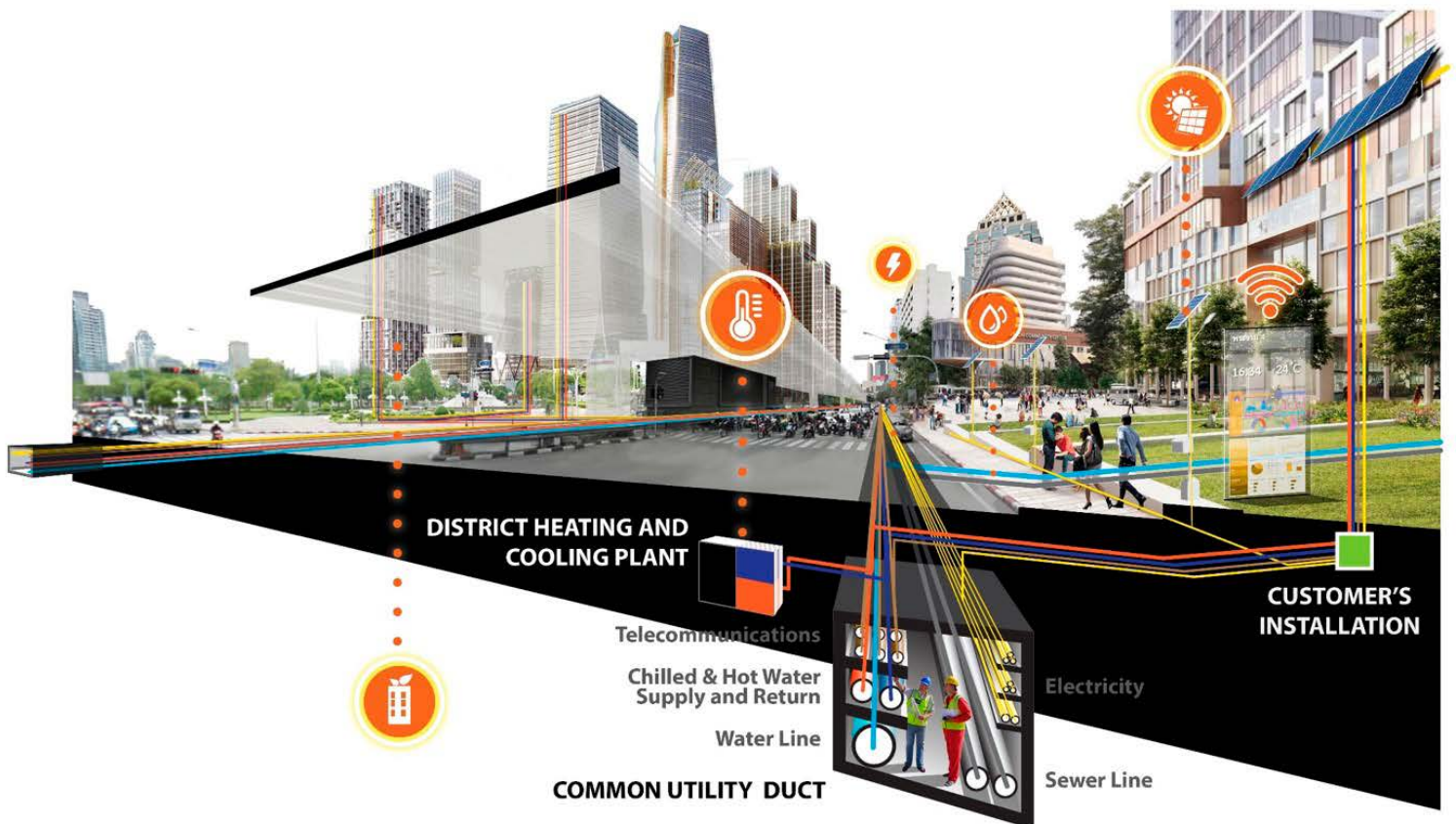
จนกระทั่งปัจจุบันที่ชุมชนเมืองมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทั้งจากการเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจในด้านอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรม และการเป็นศูนย์กลางทางสังคมในด้านการบริหารปกครอง การศึกษา การสาธารณสุข ฯลฯ ทั้งนี้ ด้วยจำนวนประชากรเมืองที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมของเมือง ประกอบกับ ข้อจำกัดของการขยายพื้นที่เกษตรกรรมซึ่งทำให้จำนวนประชากรชนบทไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้มากนัก ยิ่งส่งผลให้ชุมชนเมืองมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจากอัตราส่วนจำนวนประชากรเมืองต่อประชากรรวมของประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

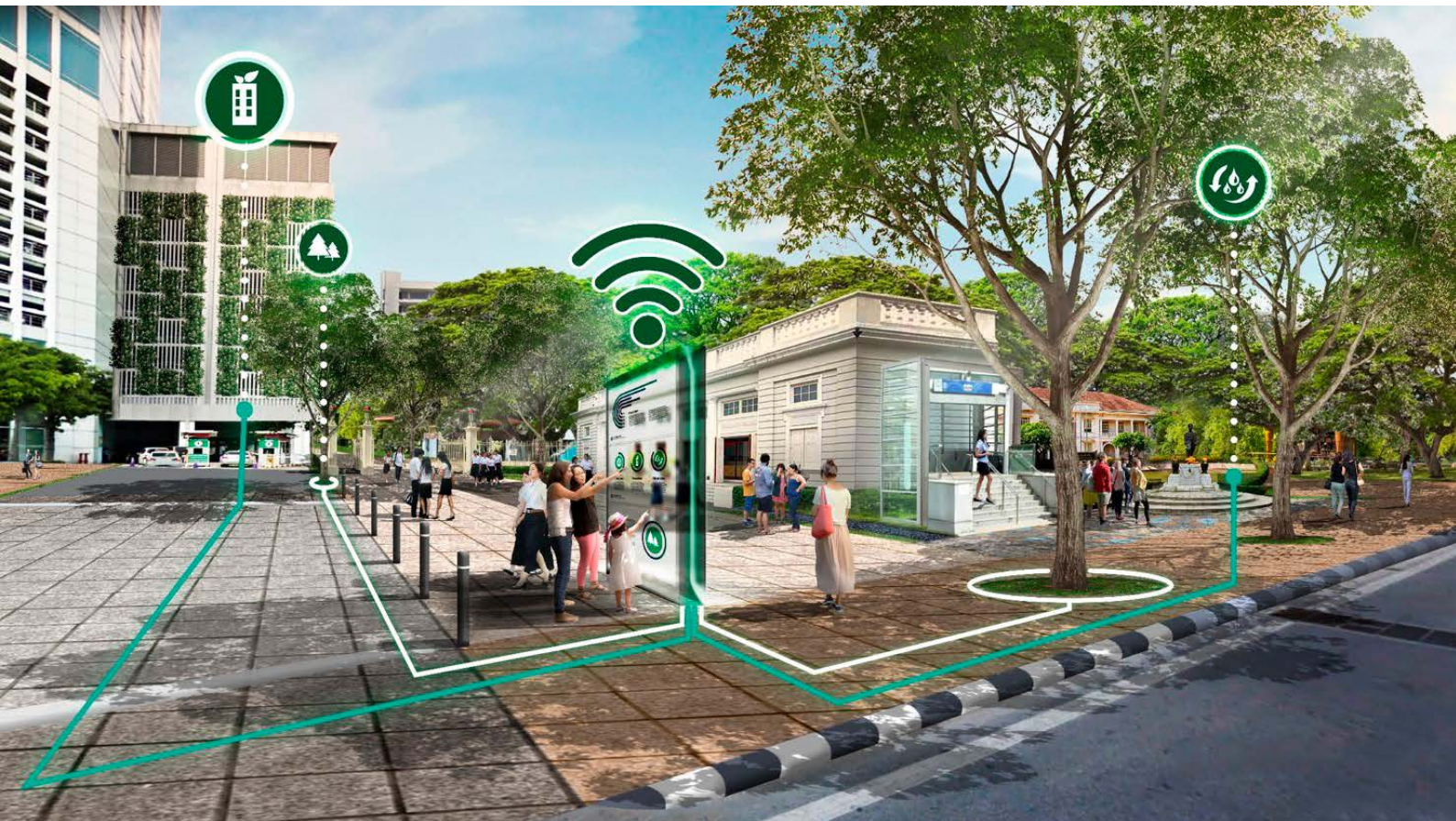
การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองและการจัดระเบียบชุมชนของประเทศไทยเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตามเป้าหมายของสหประชาชาติ

“...รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เพื่อให้เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกันไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด...”

ประเทศไทยกำลังมีการเปลี่ยนแปลง จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ได้กำหนดให้รัฐต้องจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเพื่อให้เป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล และเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการร่วมกันไปสู่เป้าหมายตามที่กำหนด ซึ่งต่อมาได้มีการประกาศยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2561-2580 โดยมียุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งระบุถึงการพัฒนามืองน่าอยู่ ที่มุ่งเน้นการเติบโตอย่างต่อเนื่องโดยมีข้อกำหนด รูปแบบ และกฎเกณฑ์การใช้พื้นที่ตามศักยภาพและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

การดำเนินการให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าว ได้กำหนดเป็นรายละเอียดในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560-2564 ที่ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายความเจริญและโอกาสทางเศรษฐกิจไปสู่ภูมิภาคอย่างทั่วถึงมากขึ้น การพัฒนามืองศูนย์กลางของจังหวัดให้เป็นเมืองน่าอยู่สำหรับคนทุกกลุ่ม การพัฒนาและฟื้นฟูพื้นที่ฐานเศรษฐกิจหลักให้ขยายตัวอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและเพิ่มคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจใหม่ให้สนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาในพื้นที่อย่างยั่งยืน

การดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ได้มีการตราพระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560 ขึ้นใหม่ และตราพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เพื่อใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 และพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 เพื่อใช้บังคับแทนพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 ตามลำดับ โดยพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ได้กำหนดให้กรมโยธาธิการและผังเมืองดำเนินการวางผังนโยบายระดับประเทศและผังนโยบายระดับภาค ภายใต้การพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยคณะกรรมการนโยบายการผังเมืองแห่งชาติ และผังนโยบายระดับจังหวัดภายใต้การพิจารณาให้ความเห็นชอบจากคณะกรรมการผังเมือง เพื่อให้เป็นกรอบนโยบายในการวางผังเมืองและผังโครงการพัฒนาและฟื้นฟูเมือง หรือผังเมืองรวม และผังเมืองเฉพาะ ซึ่งดำเนินการโดยกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายใต้การพิจารณาให้ความเห็นชอบโดยคณะกรรมการผังเมืองหรือคณะกรรมการผังเมืองจังหวัด นอกจากนี้ ยังได้มีการตราพระราชบัญญัติ

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก พ.ศ. 2561 เพื่อการพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจในจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองเป็นการเฉพาะ

ความสำคัญของนวัตกรรมในการพัฒนาและวางผังเมือง ต่อเป้าหมายการพัฒนที่ยั่งยืน และอนาคตชีวิตเมืองในประเทศไทย

“...การวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง จึงอาจลดความจำเป็นในการให้ความสำคัญในเชิงปริมาณ แต่กลับมาให้ความสำคัญกับประเด็นในเชิงคุณภาพที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานในอนาคต...”

การพัฒนาที่ยั่งยืนจะตั้งอยู่บนพื้นฐานความสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจ การสร้างความเท่าเทียมทางสังคม และการดำรงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แต่ในอดีตที่ผ่านมาชุมชนเมืองในประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรเมืองจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรโดยรวมของทั้งประเทศ และการอพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมือง จนเกิดเป็นปัญหาต่าง ๆ ได้แก่

การขาดแคลนที่อยู่อาศัยจนเกิดสภาพเป็นชุมชนแออัดและแหล่งเสื่อมโทรม ความคับคั่งของการเดินทางจนเกิดเป็นปัญหาการจราจร ความขาดแคลนด้านสาธารณสุขโรคและสาธารณสุขการจนส่งผลต่อการมีคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ไม่ได้มาตรฐาน

ในอนาคตอันใกล้ซึ่งประเทศไทยจะมีจำนวนประชากรคงที่และลดต่ำลง ประกอบกับ การกระจายความเจริญไปยังภูมิภาคต่าง ๆ ของประเทศ ย่อมส่งผลกระทบต่อลดจำนวนผู้อพยพย้ายถิ่นจากชนบทเข้าสู่เมือง และทำให้เมืองเริ่มผ่อนคลายความเร่งรีบในการพัฒนาเมืองเพื่อให้ทันต่อการเติบโตอย่างรวดเร็วอย่างที่เคยเป็นมาในอดีต การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองจึงอาจลดความจำเป็นในการให้ความสำคัญในเชิงปริมาณ ซึ่งหมายถึง การขยายพื้นที่เมืองและโครงสร้างพื้นฐานเพื่อให้ทันต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้นในอดีต แต่กลับมากำหนดให้ความสำคัญกับประเด็นในเชิงคุณภาพที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานในอนาคต

อย่างไรก็ตาม การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองย่อมต้องตอบรับกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป การพัฒนาย่านนวัตกรรมและเศรษฐกิจ

สร้างสรรค์ที่ให้ความสำคัญกับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม หรือ SME และ startup การเปลี่ยนแปลงทางสังคมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงวัย และสภาพความเป็นปัจเจกชนของคนรุ่นใหม่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ปัญหามลพิษในอากาศ น้ำ และดิน ตลอดจนการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ ในขณะที่ได้มีการพัฒนาเมืองอัจฉริยะที่ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเพื่อการบริหารจัดการเมืองได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ปัญหา/อุปสรรคในการกำหนดแนวคิดของนวัตกรรมในการวางผังเมือง และวิธีการแก้ไข

“...ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติราชการของหน่วยงานส่วนกลางและองค์การรัฐวิสาหกิจ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ได้ถ่ายทอดและใช้แผนผังการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับต่าง ๆ ให้เป็นเครื่องมือในการบูรณาการการดำเนินการให้เป็นไปได้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ...”

การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองในประเทศไทยในอดีตที่ผ่านมาเป็นการดำเนินการแบบบนสู่ล่าง (Top down) จากหน่วยงานส่วนกลาง มากกว่าการดำเนินการแบบล่างสู่บน (Bottom up) จากประชาชนและหน่วยงานส่วนท้องถิ่น อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับการใช้อำนาจตามกฎหมายในการกำกับควบคุมการพัฒนาของภาคเอกชนมากกว่าการส่งเสริมขึ้นนำการพัฒนาโดยภาครัฐ นอกจากนี้ การวางผังเมืองยังขาดการถ่ายทอดนโยบายผ่านการวางผังในขอบเขตที่กว้างขวางกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งผังนโยบายระดับภาคและระดับจังหวัด และไม่ได้ให้ความสำคัญกับการวางผังโครงการพัฒนาฟื้นฟูเมือง ซึ่งจะส่งผลต่อการดำเนินการทางผังเมืองอย่างเป็นรูปธรรม

ปัญหาสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การขาดความเชื่อมโยงระหว่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (Economic and social development plan) กับผังพัฒนาเชิงพื้นที่ (Spatial development plan) ซึ่งส่งผลให้การพัฒนารายสาขา (Sectorial plan) ที่มีลักษณะเป็นการพัฒนาตามประเด็นที่กำหนดไว้ (Issue base) ขาดการบูรณาการเชิงพื้นที่ (Area base) หรืออีกนัยหนึ่งคือ ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการของหน่วยงานส่วนกลาง และองค์การรัฐวิสาหกิจ แผนพัฒนาจังหวัด และแผนพัฒนาท้องถิ่น ไม่ได้ถ่ายทอดและใช้แผนผังการพัฒนาเชิงพื้นที่ในระดับต่าง ๆ ให้เป็นเครื่องมือในการบูรณาการการดำเนินการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การแก้ไขปัญหาดังกล่าวย่อมมีความจำเป็นต่อการสร้างความรู้ความเข้าใจให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการวางผังพัฒนาเชิงพื้นที่ ทั้งในระดับประเทศ ภาค จังหวัด และท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลการดำเนินการรายสาขาที่มีการบูรณาการเชิงพื้นที่ได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ประกอบกับ การสร้างเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และการวางผังพัฒนาเชิงพื้นที่ในแต่ละระดับตามความเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในทุกระดับสามารถสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนได้อย่างแท้จริง

การวางแผนพัฒนาเมืองและการวางผังเมืองในอนาคตท่ามกลางสภาพการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศภัยพิบัติ และ/หรือโรคระบาด

“...การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ไม่อาจคาดการณ์ได้นั้น ทำให้การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะต้องมีรอบระยะของการวางแผนที่จำแนกเป็นแผนระยะยาว ระยะปานกลาง และระยะสั้น...”

การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองจะต้องตอบรับกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต ทั้งในการเปลี่ยนแปลงที่มีมาในอดีต และสามารถคาดการณ์แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นในอนาคต เช่น การชะลอการเติบโตของเมืองจากการมีจำนวนประชากรของประเทศที่เริ่มคงที่และลดลง การเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ฯลฯ การตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นต่อไป เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ต้องเร่งดำเนินการป้องกันผลกระทบจากภัยธรรมชาติ ได้แก่ อุทกภัย ภัยแล้ง วาตภัย ฯลฯ ที่จะมีความรุนแรงและสร้างความเสียหายที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องเร่งการดำเนินการเพื่อลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เป็นสาเหตุของการเกิดสภาวะโลกร้อน

อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตจะมีสิ่งที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ เช่น การเกิดโรคระบาดที่เป็นโรคอุบัติใหม่ (Emerging Diseases) โดยเฉพาะโรคติดต่ออุบัติใหม่ (Emerging Infectious Diseases) ซึ่งจำเป็นต้องการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินการโดยเฉพาะ การเกิดเป็นปัญหาระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อความจำเป็นในการปรับเปลี่ยนแนวทางการวางผังเมืองและการพัฒนาเมือง เช่น การลดความหนาแน่นของประชากรในการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ ของเมือง การลดการเดินทางในช่วงเวลาเร่งด่วน และการเดินทางระยะไกล การเพิ่มพื้นที่โล่งและพื้นที่สีเขียว ตลอดจน การกำหนดให้มีพื้นที่โล่งเพื่อการระบายถ่ายเทอากาศ และการรับแสงแดดให้เพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

การเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่ไม่อาจคาดการณ์ได้นั้น ทำให้การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมจะต้องมีรอบระยะของการวางแผนที่จำแนกเป็นแผนระยะยาว ซึ่งในปัจจุบันได้แก่ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนระยะปานกลาง ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนปฏิบัติการ และแผนวิสาหกิจ ซึ่งเป็นแผนในระยะ 5 ปี และแผนระยะสั้น ได้แก่ แผนปฏิบัติการ และแผนวิสาหกิจประจำปี ของหน่วยงานราชการและองค์การรัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ดังนั้น การวางผังการพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งในระดับประเทศ ภาค จังหวัด และท้องถิ่น จึงต้องมีรอบระยะเป็นแผนระยะยาว และระยะกลางที่สอดคล้องกันกับระยะของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชีวิตเมือง

“...การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชีวิตเมืองซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวของประชาชนที่มีวิถีชีวิตประจำวันเป็นการอยู่อาศัย การเดินทาง และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในเมือง...”

การวางผังเมืองและการพัฒนาเมืองซึ่งเป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งได้แก่ กรมโยธาธิการและผังเมือง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษซึ่งได้แก่ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา ภายใต้ขั้นตอนตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมทั้งในการประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถยื่นคำร้องให้พิจารณาทบทวนข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินก่อนการดำเนินการเพื่อให้ผังเมืองรมนั้น ๆ มีผลใช้บังคับ

อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมในการพัฒนาชีวิตเมืองซึ่งเป็นเรื่องใกล้ตัวของประชาชนที่มีวิถีชีวิตประจำวันเป็นการอยู่อาศัย การเดินทาง และการประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคมในเมือง ซึ่งหมายถึงการทำงาน การเรียน การจับจ่ายสินค้า การพักผ่อนหย่อนใจ ฯลฯ นอกจากการเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางผังเมืองโดยมีขอบเขตและวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมแล้ว การปฏิบัติให้เป็นไปตามผังเมืองทั้งในการไม่ประกอบกิจกรรมที่ขัดกับข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินของผังเมืองรวม และการช่วยสอดส่องการกระทำที่ละเมิดหรือ

ฝ่าฝืนย่อมมีส่วนช่วยให้การดำเนินการให้เป็นไปตามผังเมืองเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

สถาบันการศึกษากับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเมืองในภาคของประเทศไทย

“...การผลิตบัณฑิตเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติวิชาชีพนักผังเมืองหรือนักออกแบบชุมชนเมือง จนถึงการเป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงานการเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยวิจัยด้านการผังเมืองและการออกแบบชุมชนเมืองต่อไป ย่อมเป็นบทบาทพื้นฐานที่ต้องดำเนินการให้เกิดเป็นผลสำเร็จสูงสุด...”

ในสถานะของสถาบันการศึกษาซึ่งมีการเรียนการสอนในด้านการวางแผนผังการพัฒนาเชิงพื้นที่ทั้งในระดับภาคและระดับเมือง และการออกแบบชุมชนเมือง โดยมีหลักสูตรตั้งแต่ระดับปริญญาบัณฑิตหรือระดับปริญญาตรี ตลอดจนระดับปริญญาโทและระดับปริญญาเอกอย่างครบถ้วนนั้น การผลิตบัณฑิตเพื่อให้เป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติวิชาชีพนักผังเมืองหรือนักออกแบบชุมชนเมือง จนถึงการเป็นนักวิชาการที่ปฏิบัติงาน

การเรียนการสอนและการศึกษาวิจัยวิจัยด้านการผังเมือง และการออกแบบชุมชนเมืองต่อไปย่อมเป็นบทบาทพื้นฐานที่ต้องดำเนินการให้เกิดเป็นผลสำเร็จสูงสุด

ทั้งนี้ การที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นถึงการมีบทบาทในด้านการศึกษาวิจัยและการบริการวิชาการ และการเป็นมหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งย่อมต้องมีบทบาทในการศึกษาวิจัยและการบริการวิชาการเกี่ยวกับเมือง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยจึงได้จัดตั้งศูนย์เชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านยุทธศาสตร์เมือง (Center of

Excellence in Urban Strategies: CE.US.) และคลัสเตอร์วิจัยการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน (Sustainable Urban Development) ซึ่งกำลังดำเนินการศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนา ระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของเมืองในประเทศไทย โดยใช้พื้นที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและพื้นที่ต่อเนื่องในถนนพระรามที่ 4 ตั้งแต่แยกหัวลำโพงถึงแยกคลองเตยเป็นห้องปฏิบัติการแบบมีชีวิต (Living Laboratory) ที่จะขยายผลการศึกษาวิจัยไปสู่การพัฒนาเมืองต่าง ๆ ของประเทศไทยได้อย่างกว้างขวางในอนาคตต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร. นพนนท์ ตาปนานนท์ สำเร็จการศึกษาสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาสถาปัตยกรรม จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพัฒนาก่อตั้งถิ่นฐานมนุษย์ จากสถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย และ วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิศวกรรมเมือง จากมหาวิทยาลัยโตเกียว เคยดำรงตำแหน่งอาจารย์ประจำภาควิชาวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย